

NA-013001

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA0CM301 : General English

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instructions :

- (1) Write in clear and legible handwriting.
- (2) Mention clearly the option you attempt.
- (3) Figures on the right indicate full marks.

- 1 (a) Write brief answers : (any **five**) 10
- (1) What was the Pret's first abode ?
  - (2) Why do you think the narrator was sent to school in Coimbatore ?
  - (3) Why was the narrator unable to obey the teacher in lesson, "My Muscles Froze"?
  - (4) How did Gideon help Teddy ?
  - (5) Why did Jaspal blame the Prêt for all his troubles ?
  - (6) What were some of the suggestions made to grandpa about donation ?
  - (7) What did the teacher do help and encourage the narrator ?
  - (8) What was the harm that befell on Teddy ?
- (b) Write short note on any **one** : 4
- (1) Pret's Pranks
  - (2) Character sketch of Grandfather
  - (3) Character sketch of Gideon
- 2 (a) Write brief answers : (any **five**) 10
- (1) What time of day or night is the poet talking about ?
  - (2) Why are the questions so totally meaningless and without any value?
  - (3) How is the village school master skilled to rule ?
  - (4) How did the students learn about the school master's mood ?
  - (5) What are the ways, the poet mentions, in which people can be different ?
  - (6) According to the poet, who were the listeners ?
  - (7) What was it made the school master stern and severe ?

- (b) Match the word given in Column A with their meanings in Column B: 4

A	B
(1) ferns	irregular
(2) ritual	a small tower at a corner of a large building
(3) straggling	a ceremony
(4) turret	green plants

- 3 (a) Fill in the blanks with proper forms of verbs given in the bracket : 4

- (1) The boy _____ twenty novels so far.
(have read, has read, had read)
- (2) The ODI match _____ before we entered into the stadium.
(had started, has started, have started)
- (3) I _____ twenty years in service by the end of the year 2023.
(have completed, shall have completed, had completed)
- (4) He _____ the flute for two hours.
(have been playing, have played, has been playing)

- (b) Write new words by adding either prefix or suffix: 4

- (1) possible
(2) regular
(3) entertain
(4) king

- (c) Change the voice : 6

- (1) The students have submitted their assignments.
(2) The umpires had stopped the play.
(3) The committee will have taken the final decision by that time.
(4) They have served the meal to the students.
(5) I had warned him about the consequences.
(6) I shall have visited twenty countries by the end of this year.

- 4 (a) Read the following passage carefully and answer the questions given below: 7

We did not have to wonder long. There followed a series of disasters. Vases fell off tables, pictures fell from walls. Parrot's feathers turned up in the teapot, while the parrot himself let out indignant squawks in the middle of the night. Uncle Ken found a crow's nest in his bed and on tossing it out of the window was attacked by two crows.

When Aunt Minnie came to stay, things got worse. The Pret seemed to take an immediate dislike to Aunt Minnie. She was a nervous, excitable person, just the right sort of a prey for a spiteful ghost. Somehow her toothpaste got switched with a tube of Grandfather's shaving cream, and when she appeared in the sitting-room, foaming at the mouth, we ran for lives, Uncle Ken shouting that she'd got rabies.

Questions :

- (1) Where did the parrot's feathers turned up ? 2
(2) What did Uncle Ken found at his bed ? 2
(3) For whom did the Pret seem to take instant dislike ? 2
(4) Aunt Minnie's toothpaste got switched with what ? 1
- (b) Write a letter to your friend inviting him for your birthday. 7

OR

- (b) Write a letter of condolence to your friend who has lost his father. 7

- 5 Choose the correct option : 14

- (1) Pret's first abode was the _____ tree outside the narrator's house.
(A) peepal (B) mango
(C) ashoka
- (2) The grandfather gives a _____ rupee note to the narrator when he sets out to go to Coimbatore.
(A) five (B) fifty
(C) ten
- (3) The author of the lesson *My Muscles Froze* is _____.
(A) Richard Wright (B) Kasturi Sreenivasan
(C) Ruskin Bond

- (4) *I Prepare to go to Coimbatore* is written by _____
(A) Richard Wright (B) Kasturi Sreenivasan
(C) Ruskin Bond
- (5) What did Gideon use to save the eyes of Teddy from the snake bite ?
(A) Herbs (B) A plant
(C) Magic
- (6) The Prét switched _____ toothpaste with Grandfather's shaving cream.
(A) Aunt Minnie's (B) Uncle Ken's
(C) Jaspal's
- (7) The grandfather was asked to donate _____ in the end of *I Prepare to go to Coimbatore*.
(A) gold (B) a cow
(C) silver
- (8) The poem *The Listeners* is written by _____.
(A) Oliver Goldsmith (B) Walter de la Mare
(C) S. Ramaswamy
- (9) The poem *The Village Schoolmaster* is written by _____.
(A) Oliver Goldsmith (B) Walter de la Mare
(C) S. Ramaswamy
- (10) Mrs. Farquhar was fond of Gideon because of _____.
(A) his good nature (B) his looks
(C) his love for her child
- (11) We _____ garba for last four hours.
(A) have been practicing (B) practiced
(C) had practiced
- (12) The train _____ the station before we reached.
(A) had left (B) left
(C) had been left
- (13) The committee _____ not _____ the report yet.
(A) has.....submitted
(B) have.....been submitting
(C) submitted
- (14) The antonym of the word sensitive is _____.
(A) unsensitive (B) ensensitive
(C) insensitive

NA-013054

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C301 : Sanskrit - I

(Gangalaheri)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ આપેલ અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) નીચે આપેલા શ્લોકોમાંથી ગમે તે એક શ્લોકનો વિવરણ સહિત ભાવાનુવાદ 4 કરો.

(1) સમૃદ્ધં સૌભાગ્યં સકલવસુધાયાઃ કિમપિ તન્-
મહૈશ્વર્યં લીલાજનિતજગતઃ ખણ્ડપરશોઃ।
શ્રુતીનાં સર્વસ્વં સુકૃતમથ મૂર્તે, સુમનસાં
સુધાસૌન્દર્યં તે સલિલમશિવં નઃ શમયતુ ॥૧ ॥

(2) જડાનંધાન્ પંગૂન્ પ્રકૃતિવધિરાનુક્તિવિકલાન્
ગ્રહગ્રસ્તાનસ્તાખિલદુરિતનિસ્તારસરણીન્।
નિર્લિપૈર્નિર્મુક્તાનપિ ચ નિરયાન્તર્નિપતતો
નરાનમ્બ ત્રાતું ત્વમિહ પરમં ભેષજમસિ ॥૧૫ ॥

(બ) ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

10

- (1) ગંગાજળ નામ સ્મરણ અને સ્નાનનો મહિમા
(2) 'ગંગાલહરી' શીર્ષક
(3) ગંગાજળનું મહત્ત્વ
(4) ગંગાતટ-કિનારાનો મહિમા

2 (અ) નીચે આપેલા શ્લોકોમાંથી ગમે તે એક શ્લોકનો વિવરણ સહિત ભાવાનુવાદ 4 કરો.

(1) અનાથઃ સ્નેહાર્દ્રા વિગલિતગતિઃ પુણ્યગતિદાં
પતન્વિશ્વોદ્ધૃત્રીં ગદવિગલિતઃ સિદ્ધભિષજમ્।
સુધાસિન્ધું તૃષ્ણાકુલિતહૃદયો માતરમયં
શિશુઃ સંપ્રાપ્તસ્ત્વામહમિહ વિદધ્યાઃ સમુચિતમ્ ॥૨૪ ॥

NA-013054]

1

[Contd...

- (2) अलभ्य सौरभ्यं हरति सततं यः सुमनसा
 शणादेव प्राणानपि विरहशस्त्रक्षतभृताम्।
 त्वदीयानां लीलाचलितलहरीणां व्यतिकरात्
 पुनीते सोऽपि द्वागहह पवमानस्त्रिभुवनम् ॥३५॥

(अ) गमे ते भे विशे टूंकनोध लभो :

10

- (1) गंगानी सर्वोपरिता
- (2) जगन्नाथनी दीनता अने गंगानी श्रेष्ठता
- (3) गंगा अने शिवनो संबंध
- (4) गंगालहरीमां प्रकृति निरूपण

3 (अ) नीचे आपेला श्लोकोमांथी गमे ते अेक श्लोकनो विवरण सहित भावानुवाद करो.

- (1) प्रपद्यन्ते लोकाः कति न भवतीमत्रभवती-
 मुपाधिस्त्रत्रायं स्फुरति यदभीष्टं वितरसि।
 शपे तुभ्यं मातर्मम तु पुनरात्मा सुरधुनि
 स्वभावादेव त्वय्यमितमनुरागं विधृतवान् ॥४१॥
- (2) मन्त्रैर्मौलितमौषधैर्मुकुलितं त्रस्तं सुराणां गणैः
 स्त्रस्तं सान्द्रसुधारसैर्विदलितं गारुत्मतैर्ग्रावभिः।
 वीचिक्षालितकालियाहितपदे स्वर्लोककल्लोलिनि
 त्वं तापं तिरयाधुना मम भवज्वालावलीढात्मनः ॥५०॥

(अ) योग्य विकल्प पसंद करी प्वाली जग्या पूरो.

10

- (1) पंचमी विभक्तिने _____ कडे छे? (अपादान, संप्रदान, अधिकरण)
- (2) अहम् पाठशालात् _____ । (आगच्छन्ति, आगच्छामि, आगच्छसि)
- (3) नयना कासारात् जलं _____ । (आनयतः, आनयन्ति, आनयति)
- (4) रमेशः भोजनात् प्राक् श्लोकं _____ । (वदति, वदतः, वदन्ति)
- (5) सः _____ पुस्तकम् आनयति। (ग्रन्थालयात्, ग्रन्थालयः, ग्रन्थालय)
- (6) 'बाल' अकारान्त पुल्लिङ्ग, पंचमी विभक्ति अेकवचन रूप _____ छे. (बालायाः, बालात्, बालाः)
- (7) 'बाला' आकारान्त स्त्रीलिङ्ग, पंचमी विभक्ति बहुवचननुं रूप _____ छे. (बालात्, बालाभ्याम्, बालाभ्यः)
- (8) 'तद्' (पुल्लिङ्ग) सर्वनामनुं पंचमी विभक्ति अेकवचन रूप _____ छे. (ताभ्याम्, तस्मात्, तैः)

- (9) त्वं कुतः _____ ? (आगच्छसि, आगच्छन्ति, आगच्छामि)
 (10) विनोदः _____ बहिः गच्छति। (गृहात्, गृहे, गृहम्)

4 स्तोत्रकाव्यना लक्षणो आपी 'गंगालहरी'नुं स्तोत्रकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. 14

अथवा

4 जगन्नाथनी कृतिओनो परिचय लभो. 14

5 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी भाली जग्या पूरो : 8

- (1) गंगालहरीनुं बीजुं नाम _____ छे. (पीयुषलहरी, सुधालहरी, अमृतलहरी)
- (2) जगन्नाथ _____ कवि छे. (शृंगारकवि, भक्तकवि, हास्यकवि)
- (3) जगन्नाथे व्याकरणो अभ्यास _____ पासे कर्यो હતો. (ખંડદેવ, શેષ વિરેશ્વર, જ્ઞાનભિક્ષુ)
- (4) જગન્નાથને 'પંડિતરાજ'ની ઉપાધિ _____ આપી હતી. (શાહજહાંએ, અકબરે, ઔરંગઝેબે)
- (5) ગંગાલહરી મુખ્યત્વે _____ છંદમાં રચાયેલું છે. (હરિણી, શિખરિણી, મન્દાકાંતા)
- (6) ગંગા _____ ઉપર બિરાજમાન છે. (કમળ, કૂર્મ, શ્વેતમગર)
- (7) ગંગાની ઉત્પત્તિ _____ ના ચરણકમળમાંથી થઈ છે. (બ્રહ્માના, વિષ્ણુના, મહેશના)
- (8) જગન્નાથ ગંગા નદીના કાંઠે આવેલ _____ ને મિત્રો બનાવવા કહે છે. (મંદિર, ઘાટ, વૃક્ષો)

(બ) જોડકાં જોડો :

6

(A)	(B)
(1) તાંડવનૃત્ય	- વિષ્ણુ
(2) ગંગા અવતરણ	- ગંગા
(3) હેરમ્બ	- જગન્નાથ
(4) રસગંગાધર	- ગણપતિ
(5) ત્રિપથગા	- ભગીરથ
(6) હરિ	- શિવ

NA-013039

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C301 : Gujarati - I

Sahitya Swarupno Abhyas - Tunki Varta

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ટૂંકી વાર્તાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી, તેનાં વ્યાવર્તક લક્ષણોનો પરિચય કરાવો. 14
અથવા
- 1 ગુજરાતી સાહિત્યમાં ટૂંકી વાર્તાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ જણાવી, તેમાં આવેલા 14
મહત્વના વર્ણાંકો સંદર્ભે વિવિધ સર્જકોએ આપેલ યોગદાનના સંદર્ભમાં લખો.
- 2 બાબુ દાવલપુરા સંપાદિત 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ' સંગ્રહની (અભ્યાસક્રમ) આધારિત 14
વાર્તાઓનું તમારી દૃષ્ટિએ મૂલ્યાંકન કરો.
અથવા
- 2 નીચેની વાર્તાઓની સમીક્ષા કરો : (ગમે તે એક) 14
(1) માજાવેલાનું મૃત્યુ
(2) ન કૌંસમાં, ન કૌંસ બહાર
(3) પોસ્ટ ઓફિસ
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
(1) 'લોહીની સગાઈ' વાર્તાનો અંત
(2) 'જગમોહને શું જોવું?' વાર્તામાં મનોવૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ
(3) 'ચક્ષુઃશ્રવા' વાર્તામાં વર્ણવાયેલ દાદા-પૌત્રી સંબંધ
(4) 'વાની મારી કોયલ' વાર્તાની કરુણતા

NA-013039 |

1

[Contd...

4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

14

- (1) 'મુકુન્દરાય' વાર્તામાં મુકુંદનું પાત્ર
- (2) 'અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં' વાર્તાના શીર્ષકની યથાર્થતા
- (3) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓમાં વિષય વૈવિધ્ય
- (4) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓમાં ગ્રામીણ પરિવેશ

5 નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો :

14

- (1) 'ન કૌંસમાં ન કૌંસ બહાર' વાર્તાની નાયિકાનું નામ જણાવો.
(અ) મંગુ (બ) શુચિ
(ક) સંતી (ડ) પાર્વતી
- (2) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ' સંગ્રહનું સંપાદન નીચેનામાંથી કોણે કર્યું છે?
(અ) બાબુ દાવલપુરા - ઉત્પલ પટેલ
(બ) વિનાયક રાવલ - યશોધર રાવલ
(ક) ચિનુ મોદી - મનહર મોદી
(ડ) સતીશ વ્યાસ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ
- (3) 'ટૂંકી વાર્તા' માટે અંગ્રેજીમાં કઈ સંજ્ઞા પ્રયોજાય છે?
(અ) Novel (બ) Lyric
(ક) Short Story (ડ) Narrative
- (4) ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા ક્ષેત્રે ઘટનાતત્વના લોપની કે હાસની વાત નીચેનામાંથી ક્યા સર્જકે કરી છે?
(અ) સુરેશ જોશી (બ) ઉમાશંકર જોષી
(ક) ચુનીલાલ મડિયા (ડ) રા. વિ. પાઠક
- (5) 'ગોકળજીનો વેલો' વાર્તા ઘનશ્યામ દેસાઈના ક્યા વાર્તાસંગ્રહમાંથી લેવામાં આવી છે?
(અ) ટોળું (બ) વિસામો
(ક) ઊભી વાટે (ડ) મશાલ
- (6) 1918માં પ્રગટ થયેલી મલયાનિલની ગોવાલણી વાર્તા નીચેનામાંથી ક્યા સામયિકમાં પ્રગટ થઈ હતી?
(અ) કુમાર (બ) વીસમી સદી
(ક) સંસ્કૃતિ (ડ) પ્રસ્થાન

- (7) અલી ડોસો કોના પત્રની રાહ જોતો હતો?
- (અ) બહેન (બ) પત્ની
(ક) પુત્રી (ડ) માતા
- (8) ચિરાયુ કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે?
- (અ) ગોકળજનો વેલો (બ) થોંગડું
(ક) કાન (ડ) રૂપ
- (9) ટૂંકી વાર્તામાં ભાષાવિધાન પરત્વે નીચેનામાંથી શાનું વિશેષ મહત્વ છે?
- (અ) વિસ્તાની કલા (બ) લાઘવની કલા
(ક) સર્જનની કલા (ડ) વાર્તાની કલા
- (10) 'છેલ્લું છાણું' નીચેનામાંથી કયા સર્જકની વાર્તા છે?
- (અ) રઘુવીર ચૌધરી (બ) ઉમાશંકર જોશી
(ક) મધુરાય (ડ) પન્નાલાલ પટેલ
- (11) 'હલીમા' કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે?
- (અ) થોંગડું (બ) રૂપ
(ક) લોહીનું ટીપું (ડ) લોહીની સગાઈ
- (12) ટૂંકી વાર્તાને માટે 'ગદ્યદેહે વિચરતું મનોરમ ઊર્મિકાવ્ય' એવી નીચેનામાંથી કયા વિવેચકે વ્યાખ્યા આપી છે?
- (અ) ઉમાશંકર જોષી (બ) વિશ્વનાથ ભટ્ટ
(ક) રા. વિ. પાઠક (ડ) સુરેશ જોશી
- (13) સંતી અને ગોવાનું પાત્ર નીચેનામાંથી કઈ વાર્તામાં આવે છે?
- (અ) મુકુંદરાય (બ) પોટકું
(ક) વાની મારી કોયલ (ડ) રૂપ
- (14) રા. વિ. પાઠકે નીચેનામાંથી કયા ઉપનામથી ટૂંકી વાર્તાઓ લખી હતી?
- (અ) વાસુકિ (બ) દ્વિરેક
(ક) ત્રિશૂળ (ડ) સુંદરમ

NA-013042

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C301 : Hindi - 1

(Aadhunik Hindi Kavita-III)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) प्रत्येक प्रश्न के दाहिनी ओर उसके गुण दर्शाए गए हैं।
(2) सभी प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है।

1 संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। 14

- (अ) सब गुरुजन को बुरो बतावै,
अपनी खिचड़ी अलग पकावै।
भीतर तत्व न झूठी तेजी,
क्यों सखि सज्जन, नहीं अँगरेजी।

अथवा

- (अ) अधिकार खोकर बैठे रहना, यह महा दुष्कर्म है।
न्यायार्थ अपने बंधु को भी दंड देना धर्म है।
इस तत्व पर ही कौरवों से पांडवों का रण हुआ।
जो भव्य भारतवर्ष के कल्पान्त का कारण हुआ।

- (आ) हिमाद्रि तुंग श्रृंग से प्रबुद्ध शुद्ध भारती
स्वयं प्रभा समुज्ज्वला स्वतंत्रता पुकारती
अमर्त्य वीर पुत्र हो, दृढ-प्रतिज्ञ सोच लो
प्रशस्त पुण्य पंथ है, बढ़े चलो, बढ़े चलो।

अथवा

NA-013042]

1

[Contd...

(आ) कोई न छायादार
 पेड़ वह जिसके तले बैठी हुई स्वीकार
 श्याम तन, भर बंधा यौवन
 नत-नयन, प्रिय-कर्म-रत मन
 गुरु हथौड़ा हाथ,
 करती बार-बार प्रहार:-
 सामने तरु मलिका अट्टालिका, प्राकार।

- 2 'नर हो न निराश करो मन को' काव्य में व्यक्त कवि के संदेश पर प्रकाश डालिए। 14
 अथवा
- 2 'विप्लव गान' काव्य में व्यक्त कवि के क्रांतिकारी विचारों को प्रस्तुत कीजिए। 14
- 3 'आ: धरती कितना देती है' काव्य में धरती की उपयोगिता सिद्ध कीजिए। 14
 अथवा
- 3 'नारी तुम केवल श्रद्धा हो' काव्य का भावार्थ लिखकर काव्य में निहित उद्देश्य स्पष्ट कीजिए। 14
- 4 संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए: (कोई दो) 14
 (1) मातृभाषा प्रेम पर दोहे
 (2) 'मैं नीर भरी दुख की बदली' का सारांश
 (3) ताज कविता का केन्द्रीय भाव
 (4) 'कर्मवीर' कविता का उद्देश्य
- 5 (अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए। 5
 (1) बालकृष्ण शर्मा का उपनाम _____ है। (हरिऔध, नवीन, यात्री)
 (2) कामायनी _____ रचित महाकाव्य है। (जयशंकर प्रसाद, सुमित्रानंदन पंत, सूर्यकांत त्रिपाठी निराला)
 (3) मैथिलीशरण गुप्त को राष्ट्रकवि की संज्ञा _____ ने दी। (महात्मा गांधी, जवाहरलाल नेहरू, योगी अरविंद)
 (4) प्रकृति के सुकुमार कवि _____ कहे जाते हैं। (जयशंकर प्रसाद, सूर्यकांत त्रिपाठी निराला, सुमित्रानंदन पंत)

(5) 'निज भाषा उन्नति अहे' _____ द्वारा लिखित दोहे की पंक्ति है। (भारतेंदु हरिश्चंद्र, कवीर, महादेवी)

(ब) विधान सही है या गलत लिखिए:

5

- (1) महादेवी वर्मा को 'आधुनिक युग की मीरा' के नाम से जाना जाता है।
- (2) निराला मुक्त छंद के प्रवर्तक कवि नहीं है।
- (3) 'कवि-वचन-सुधा' पत्रिका के संपादक भारतेंदु हरिश्चंद्र थे।
- (4) 'प्रिय-प्रवास' हरिऔध रचित हिंदी खड़ी बोली का पहला महाकाव्य है।
- (5) वे मुस्काते फूल नहीं महादेवी वर्मा जी की कविता है।

(क) सही जोड़े मिलाइए:

4

(अ)

(ब)

(1) भिक्षा	(1) फूल और कांटा
(2) ताज	(2) वे मुस्काते फूल नहीं
(3) महादेवी वर्मा	(3) सुमित्रानंदन पंत
(4) हरिऔध	(4) बालकृष्ण शर्मा

NA-013057-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00C301 : Sociology - 1

(Social Problems of Contemporary India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1 સામાજિક સમસ્યાનો અર્થ આપી, સામાજિક સમસ્યાના અભ્યાસનું મહત્વ સમજાવો. 14

અથવા

- 1 સામાજિક સમસ્યાની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.
2 સામાજિક સમસ્યાના અભિગમનું મહત્વ અને સામાજિક મૂલ્ય સંઘર્ષ અભિગમ વર્ણવો. 14

અથવા

- 2 સામાજિક સમસ્યાના અભિગમની સમજૂતી આપી વિચલિત વર્તનનો અભિગમ ચર્ચો.
3 નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યાનો અર્થ આપી કારણો દર્શાવો. 14

અથવા

- 3 નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યાના લક્ષણો તેમજ નિવારણના પગલાં સમજાવો.
4 એઈડ્સનો અર્થ આપી કારણો તેમજ નિવારણના પગલાંની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

OR

- 4 એઈડ્સ એક સામાજિક સમસ્યા તરીકે સ્વરૂપ અને અસરો દર્શાવો.

NA-013057-G]

1

[Contd...

- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :
- (1) સામાજિક સમસ્યા એ આપેલાત્મક પરિસ્થિતિ છે આ વિધાન કોણે આપ્યું.
- (a) નિસ્બેત (b) કુલર અને માયર્સ
(c) રુબિંગટન અને વેઈનબર્ગ (d) હોટેન અને લેસ્લી
- (2) મૂલ્ય સંઘર્ષનો અભિગમ કોણે પ્રસ્તુત કર્યો ?
- (a) કાર્લ માર્ક્સ (b) કાંક લોરેન્સ
(c) કુલર અને માયર્સ (d) ઉપરોક્ત બધા
- (3) નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સાથે ગુનાખોરી સંકળાયેલી છે આ વિધાન કોણે આપ્યું ?
- (a) પ્રો. પ્રશાંત (b) કિરણ બેદી
(c) અક્ષય કુમાર દેસાઈ (d) આઈ પી દેસાઈ
- (4) "એઈડ્સની સાચી જાણકારી એ જ તેનો બચાવ" આ પુસ્તિકા કોણે પ્રગટ કરી ?
- (a) ગુજરાત આરોગ્ય વિભાગ
(b) ગુજરાત રાજ્યના માહિતીખાતા
(c) સમાજ કલ્યાણ વિભાગ
(d) ઉપરોક્ત બધા
- (5) સામાજિક રચનાતંત્રમાં ભંગાણની પરિસ્થિતિ એ કઈ પ્રક્રિયાને સૂચવે છે ?
- (a) સામાજિક વિઘટન (b) એનોમી
(c) દરજ્જો (d) ઉપરોક્ત બધા
- (6) નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સીઝ એક્ટ ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?
- (a) 1980 (b) 1983
(c) 1985 (d) 1988
- (7) સમાજને દેહની ઉપમા કોણે આપી ?
- (a) માર્શલ કિલનાડે (b) દુર્બિમ
(c) સ્પેન્સર (d) કુલર અને માયર્સ

5 (b) આપેલા વિધાનો ખરાં / ખોટા જણાવો :

7

- (1) બેકારી અને ગરીબી જૈવિક કારણો સાથે સંબંધિત સમસ્યાઓ નથી.
- (2) ચાલ્સ હેન્ડરસને સામાજિક રોગનિદાન શાસ્ત્રીય અભિગમ રજૂ કર્યો.
- (3) ડૉ. પ્રશાંતના અભ્યાસમાં નશીલા દ્રવ્યોના દૂર ઉપયોગી શરૂઆત સમવયસ્ક જૂથના દબાણથી થાય છે.
- (4) રાષ્ટ્રીય એઈડ્સ નિયંત્રણ કાર્યક્રમનો ત્રીજો તબક્કો 2020માં અમલમાં મુકાયો.
- (5) વ્યાખ્યા, લક્ષણો, સંજોગો, પરિણામો, સૂચનો તેમજ ઉકેલ અભિગમના લક્ષણો છે.
- (6) કિલનોડ 1957માં “વિચલિત વર્તનનું સમાજશાસ્ત્ર” નામનું પુસ્તક પ્રકાશિત કર્યું.
- (7) મારવાહા સમિતિના ભલામણને અનુલક્ષીને ભારત સરકારે ત્રિપાંખીયો અભિગમ અપનાવ્યો.

NA-013055

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December - 2023

BA00C302 : Sanskrit - 2

मम्मटाचार्य - काव्यप्रकाश : उल्लास (१, १०) व्याकरण

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (A) कोर्धपत्र भे संदर्भ सानुवाद समजावो : 4
(1) एतद्विलक्षणा तु कविवाङ्निर्मितिः।
(2) कालिदासादीनामिव यशः।
(3) शक्तिः कवित्वबीजरूपः संस्कारविशेषः यां विना काव्यं न प्रसरेत् प्रसृतं वा उपहसनीयं स्यात्।
(4) षड्रसा न च हृद्यैव तैः।
- (B) कोर्धपत्र अेक प्रश्ननो उत्तर आपो : 10
(1) काव्यना प्रयोजनो विशे यर्या करो.
(2) काव्यनां हेतु.
- 2 (A) कोर्धपत्र अेक संदर्भ सानुवाद समजावो : 4
(1) इदमुत्तममतिशपिनि व्यज्वे वाच्याद ध्वनिवुधैः कथितः।
(2) अत्र तदन्तिकमेव रन्तुं गतासीति - प्राधान्येनाधमदेन व्यजते।
- (B) कोर्धपत्र भे अलंकार समजावो : 10
(1) उपमा
(2) उत्प्रेक्षा
(3) रूपक
(4) श्लेषः
- 3 (A) कोर्धपत्र अेक अलंकार लक्षण सहित समजावो : 4
(1) अनन्वय
(2) निदर्शना

NA-013055]

1

[Contd...

- (B) માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો
- (1) _____ પુસ્તક પુસ્તકાલયમ્ અસ્તિ। (મમ, મદ્યમ, અસ્માન)
  - (2) મંદિરે ભક્તા: _____ । (અસ્ ધાતુનું વર્તમાન કાળનું યોગ્ય રૂપ મૂકો)
  - (3) અહં લેખનં _____ । (કૃ ધાતુનું વર્તમાન કાળનું યોગ્ય રૂપ મૂકો)
  - (4) અયોધ્યાયા: _____ લકા નગરી અસ્તિ। (દક્ષિણતઃ, દક્ષિણસ્ય, દક્ષિણામ્)
  - (5) _____ નામ રાધા અસ્તિ। (વાલા શબ્દનું ઘટ્ટી વિભક્તિ એકવચનનું રૂપ મૂકો)
  - (6) તે વાલા: અધ્યયનં _____ । (કૃ ધાતુનું વર્તમાન કાળનું યોગ્ય રૂપ મૂકો)
  - (7) રઘુને પુષ્પાણિ _____ । (અસ્મિ, અસ્તિ, સન્તિ)
  - (8) યુષ્માકમ્ રૂપ ઓળખાવો.
  - (9) અસ્માકમ્ રૂપ ઓળખાવો.
  - (10) છાત્રઃ કુશલઃ _____ । (ભવતિ, ભવસિ, ભવન્તિ)

- 4 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો :
- (1) આચાર્ય મમ્મટના જીવન, કવન વિષ્ણે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
  - (2) કાવ્યના સંપ્રદાયોની ચર્ચા કરો.

- 5 (A) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરી :
- (1) કવિત્વના બ્રીજરૂપ સંસ્કારે _____ છે. (શક્તિ, નિપુણતા, લોકશાસ્ત્ર)
  - (2) આચાર્ય મમ્મટના પિતાનું નામ _____ છે. (જૈયટ, કૈયટ, ઉવટ)
  - (3) રસ સંપ્રદાયના સ્થાપક આચાર્ય _____ છે. (ભરત, વામન, કુંતક)
  - (4) ઉત્તમ કાવ્યમાં _____ ની અતિશયતા હોય છે. (વાચ્યાર્થ, વ્યંગ્યાર્થ, લક્ષ્યાર્થ)
  - (5) કવિસૃષ્ટિમાં _____ રસ છે. (નવ, દસ, આઠ)

NA-013055 |

2

[Contd...]

- (6) એક જ શબ્દના અનેક અર્થો _____ અલંકારમાં થાય છે. (ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, શ્લેષ)
- (7) યશ પ્રાપ્તિ માટે મમ્મટ _____ નું દૃષ્ટાંત આપે છે. (કાલિદાસ, બાણ, ભવભૂતિ)
- (8) કાવ્યપ્રકાશના દસમા ઉલ્લાસમાં _____ ની ચર્ચા છે. (અલંકાર, ધ્વનિ, શબ્દશક્તિ)

(B) યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો :

6

(1) ભારતી	• -	નિપુણતા
(2) વાગ્દેવતા	-	કાવ્યલક્ષણ
(3) શબ્દાર્થો	-	સંભાવના
(4) ઉત્પ્રેક્ષા	-	ઉત્તમકાવ્ય
(5) ધ્વનિ કાવ્ય	-	સરસ્વતી
(6) કાવ્ય હેતુ	-	મમ્મટ

NA-013040

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C302 : Gujarati - 2

(Granthkarno Abhyas)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- 1 ચિનુ મોદીના પ્રતિનિધિ એકાંકીઓને આધારે ચિનુ મોદીને એકાંકીકાર તરીકે મૂલવો. 14
અથવા
- 1 નીચે આપેલ બંને એકાંકીઓની સમીક્ષા કરો : 14
(1) ખુલ્લાં બારણા
(2) ફોટોગ્રાફર
- 2 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે) 14
(1) 'હુકમ માલિક' એકાંકીમાં એબ્સર્ડ
(2) ચિનુ મોદીના એકાંકીઓમાં પુરાકથાનો વિનિયોગ
(3) ચિનુ મોદીના એકાંકીઓની પાત્રસૃષ્ટિ
(4) ચિનુ મોદીના એકાંકીઓમાં વિષય વૈવિધ્ય
- 3 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'ને આધારે ગીતકાર તરીકે ચિનુ મોદીને મૂલવો. 14
અથવા
- 3 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'ને આધારે ચિનુ મોદીને ગઝલકાર તરીકે મૂલવો. 14
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે) 14
(1) 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'માં સોનેટ
(2) 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'માં કવિકર્મ
(3) 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'માં પ્રતિક, કલ્પનનો વિનિયોગ
(4) 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'માં છંદ વૈવિધ્ય

NA-013040]

1

[Contd...

- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :
- (1) ચિનુ મોદીનું ઉપનામ _____ છે.
 (અ) બેકામ (બ) ઈશાંદ
 (ક) મરીઝ (ડ) શયદા
- (2) ચિનુ મોદીએ _____ ના તંત્રી તરીકે સક્રિય કામગીરી બજાવી.
 (અ) ફાર્બસ સભા (બ) ગઝલ વિશ્વ
 (ક) 'રે', 'કૃતિ' (ડ) શબ્દ સૃષ્ટિ
- (3) ચિનુ મોદીનું પુરાકથા પર આધારિત એકાંકી _____ છે.
 (અ) હુકમ માલિક (બ) ડાયલના પંખી
 (ક) ખુલ્લા બારણા (ડ) સ.દ. પોતે
- (4) ચિનુ મોદીનો જન્મ _____ ગામમાં થયો હતો.
 (અ) વિજાપુર (બ) કડી
 (ક) ઈડર (ડ) કલોલ
- (5) ચિનુ મોદીએ _____ ના માર્ગદર્શન હેઠળ વિદ્યાવાચસ્પતિની પદવી મેળવી.
 (અ) ધીરુભાઈ ઠાકર (બ) ઉમાશંકર જોશી
 (ક) મોહનભાઈ પટેલ (ડ) પન્નાલાલ પટેલ
- (6) ચિનુ મોદીએ સ્નાતકની પદવી _____ કોલેજમાંથી મેળવી.
 (અ) સહજાનંદ કોલેજ, અમદાવાદ
 (બ) સેંટ એવિયેર્સ કોલેજ, અમદાવાદ
 (ક) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
 (ડ) ગુજરાત કોલેજ, અમદાવાદ
- (7) 'જિન'નું પાત્ર ચિનુ મોદીના _____ એકાંકીમાં આવે છે.
 (અ) નજર કેદ (બ) હુકમ માલિક
 (ક) ખુલ્લા બારણા (ડ) રાજા મિડાસ
- (8) ચિનુ મોદીએ માધ્યમિક શિક્ષણ _____ ગામમાંથી લીધું.
 (અ) વિજાપુર (બ) ધોળકા
 (ક) કડી (ડ) અમદાવાદ
- (9) 'હસમુખરાય'નું પાત્ર ચિનુ મોદીના _____ એકાંકીમાં આવે છે.
 (અ) ભસ્માસુર (બ) હાજરાહજૂર
 (ક) રાજા મિડાસ (ડ) ફોટોગ્રાફર

- (10) _____ ચિનુ મોદીનો કાવ્યસંગ્રહ છે.
(અ) ઈર્શાદ ગઠ (બ) આગમન
(ક) ડાયલના પંખી (ડ) જલસા અવતાર
- (11) આકાશવાણી માટે ચિનુ મોદીએ લખેલું એકાંકી _____ છે.
(અ) ભસ્માસુર (બ) રાજા મિડાસ
(ક) હુકમ માલિક (ડ) હાજરાહજૂર
- (12) ચિનુ મોદીના પિતાનું નામ _____ હતું.
(અ) ચીમનભાઈ (બ) સુમનલાલ
(ક) રમણલાલ (ડ) ચંદુલાલ
- (13) ચિનુ મોદીના પત્નીનું નામ _____ હતું.
(અ) જયાબેન (બ) હંસાબેન
(ક) કાંતાબેન (ડ) કોકિલાબેન
- (14) ચિનુ મોદી કૃત 'કાળો અંગ્રેજ' કૃતિ _____ સ્વરૂપની છે.
(અ) નવલિકા (બ) નાટક
(ક) નવલકથા (ડ) ગઝલ

NA-013043

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C302 : Hindi - 2

(Hindi Natak Aur Akanki)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) प्रश्नपत्र की दाहिनी ओर अंक लिखे है।
(2) सभी प्रश्नों के अंक समान है।
(3) नये प्रश्न का उत्तर नये पृष्ठ से लिखे।

1 उपेन्द्रनाथ अशक के व्यक्तित्व एवं कृतित्व पर प्रकाश डालिए। 14

अथवा

1 'अंजोदीदी' नाटक के आधार पर अंजली की चारित्रिक विशेषताएँ बताइए। 14

2 'आवाज का नीलाम' एकांकी का कथासार लिखते हुए उसके शीर्षक की सार्थकता सिद्ध कीजिए। 14

अथवा

2 एकांकी के तत्वों के आधार पर 'प्यालियाँ टूटती हैं' एकांकी की समीक्षा कीजिए। 14

3 संक्षेप में लिखिए: 14

(अ) 'अंजोदीदी' नाटक की प्रासंगिकता।

अथवा

(अ) श्रीपत का चरित्र।

(ब) 'बाहर का आदमी' एकांकी का उद्देश्य।

अथवा

(ब) 'वे नाटक से बोलते हैं' एकांकी का सारांश।

NA-013043 |

1

| Contd...

4. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए:

(अ) मैं मर रही हूँ। अब आप शोक से पीजिए, दिन-रात पीजिए! मैं आपको तंग करने न आऊँगी। मैं ही आपके रास्ते का काँटा थी। आशा है, आपका जीवन अब निष्कंटक बीतेगा।

अथवा

(अ) 'जिन्दगी स्वयं एक महान बड़ी है। प्रातः संध्या उसकी सुइयाँ हैं। नियमबद्ध एक दूसरी के पीछे धुमती रहती है। मैं चाहती हूँ - मेरा घर भी घड़ी ही की तरह चले।'

(ब) 'जाओ, मैं अपने ईश्वर को मनाऊँगी की तुम सब मर जाओ। शांति! तुम जरूर मारे जाओ। सब मरे जाओ! मैं संसार में भीख मांग लूँगी पर चोरी डाके की रोटी न खाऊँगी।'

अथवा

(ब) 'ये जैसे उन गुजरे हुए दिनों की छाया है। आज मिस्टर और मिसेज मेहता की पार्टी है, और ये बेवक्त यहाँ पहुँचे हैं।'

5. सूचनानुसार कीजिए।

(अ) सिद्ध कीजिए की निम्नलिखित विधान सही (✓) या गलत (×) है।

- (1) 'अंजोदीदी' नाटक की कथावस्तु का सम्बन्ध अभिजात्य वर्ग से है।
- (2) नीरज कवि बनना चाहता है।
- (3) इन्द्रनारायण अंजो का पति है।
- (4) 'वे नाक से बोलते हैं' एकांकी के लेखक मोहन राकेश है।
- (5) माधुरी 'प्यालियाँ टूटती है' एकांकी का पात्र है।

(ब) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान भरिए।

- (1) 'अंजोदीदी' एक _____ नाटक है। (ऐतिहासिक, सामाजिक, प्रहसन)
- (2) ओमी के पति का नाम _____ है। (नीरज, श्रीपत, इन्द्रनारायण)
- (3) 'बाहर का आदमी' एकांकी के लेखक _____ है। (धर्मवीरभारती, लक्ष्मीनारायण लाल, मोहन राकेश)
- (4) 'द्रौपदी' नाटक के नाटककार _____ है। (सुरेन्द्र चर्मा, उपेन्द्रनाथ अशक, मोहन राकेश)
- (5) 'अण्डे के छिलके' एकांकी के एकांकीकार _____ है। (धर्मवीर भारती, मोहन राकेश, उपेन्द्रनाथ अशक)

(क) सही जोड़े मिलाइए:

4

(अ)

- (1) जय-पराजय
- (2) नीलम
- (3) दीवानचन्द्र
- (4) शांतिलाल

(ब)

- (1) बाहर का आदमी।
- (2) आग में कभी हाथ जला देता हूँ।
- (3) उपेन्द्रनाथ अशक।
- (4) स्वयं कवि बनना चाहता है।

NA-013058-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00C302 : Sociology - 2

(Rural Sociology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સુચના: (1) બંધા પ્રશ્નોના ગુણો સરખા છે.

(2) બંધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 14

અથવા

ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનું મહત્વ સમજાવો.

2. ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

ક્ષેત્રકાર્યનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો.

3. ગ્રામીણ લોકોની જીવનનિર્વાહની રીતો જણાવો. 14

અથવા

ભૂમિ સમસ્યાનો અર્થ આપી તેના કારણો જણાવો.

4. ગ્રામીણ વિકાસમાં પંચાયતી રાજની ભૂમિકા જણાવો. 14

અથવા

ગ્રામીણ સમાજમાં પરિવર્તનના સહાયક પરિબળો સમજાવો.

5. (અ) ખરા ખોટા લખો.

- (1) સમુદાય વિકાસ કાર્યક્રમ 1952 માં અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો.
- (2) 2011 ની વસ્તી ગણતરી મુજબ 79 ટકા લોકો ગ્રામીણ વિસ્તારમાં વસે છે.
- (3) ભારતમાં 5 લાખ 80 લાખથી વધુ ગામડા છે.
- (4) ગ્રામ સમુદાયનું પાયાનું એકમ વિભક્ત કુટુંબ છે.
- (5) 27 % જેટલા ગ્રામીણ લોકો ગરીબી રેખા નીચે જીવન જીવે છે.
- (6) ભારતમાં 4 લાખ 50 લાખ સરકારી મંડળીઓ છે.
- (7) 2004 માં પંચાયતી રાજનું મંત્રાલય ઉભું કરવામાં આવ્યું.

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પરિચય કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ..... મી સદીમાં થયો. 7
(18 , 19 , 20)
- (2) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ..... દેશમાં થયો.
(ભારત , ઈંગ્લેન્ડ , અમેરિકા)
- (3) ભારતમાં ગ્રામીણ અભ્યાસોમાં વિભેદનની પ્રક્રિયા ..... વર્ષથી શરૂ થવા પામી .
(1950 , 1960 , 1970)
- (4) ભારતમાં 10000 થી વધુ વસ્તીવાળા ગામડા ..... છે .
(3000 , 4000 , 5000)
- (5) ગ્રામીણ સમાજમાં મુખ્ય વ્યવસાય ..... છે .
(નોકરી , પશુપાલન , ખેતી)
- (6) પંચાયતી રાજને મહાન ક્રાંતિકારી પ્રયોગ તરીકે ..... ઓળખાવે છે .
(મહાત્મા ગાંધીજી , વલ્લભભાઈ પટેલ , જવાહરલાલ નેહરુ)
- (7) હિન્દુ લગ્નના ..... કાયદાથી બાળલગ્ન પર અંકુશ મૂકવામાં આવ્યો.
(1954 , 1955 , 1956)

NA-013056

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C303 : Sanskrit - 3

(Rugved)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) नीचेनामांथी कोरुपण अक मंत्रनुं सविवरण अनुवाढ करोः 4
- (1) प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचशे गिरिष्ठाः।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥
- (2) यूयं हि देवीर्ऋतयुग्भिश्चैः परिप्रयाथ भुवनानि सद्यः।
प्रबोधयन्तीरुषसः ससन्तं द्विपाच्चतुष्याच्चरथाय जीवम् ॥
- (ब) विष्णुसूक्तमां वर्णित विष्णुनां पराक्रमो वर्णवो. 10
- अथवा
- (ब) टूंकनोंध लभो : 10
- (1) 'वेद' शब्दना विविध अर्थ
- (2) ऋग्वेदनी शाकल संछिता
- 2 (अ) नीचेनामांथी कोरुपण अक मंत्रनुं सविवरण अनुवाढ करोः 4
- (1) न थत्पुरा चकृमा कद्ध नूनमृता वदन्तो अनृतं रपेभ।
गन्धर्वो अप्स्वप्या च योषा सा नो नाभिः परमं जामि तन्नौ ॥
- (2) प्रावेया मा बृहतो मादयन्ति प्रवातेजा हरिणे वर्वृतानाः।
सोमस्येव भोजवतस्य भक्षो विभीदको जागृविर्मह्यमच्छान् ॥
- (ब) अक्षसूक्तनुं सविस्तार रसदर्शन करो. 10
- अथवा
- (ब) टूंकनोंध लभो : 10
- (1) सामवेद संछिता
- (2) वैदिक छंद परिचय

NA-013056]

1

[Contd...

3 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક)

- (1) પુરુષસૂક્તને આધારે યજ્ઞીય પુરુષ વર્ણન
- (2) ત્રિશ્વસૂક્તને આધારે દાનનું મહત્વ

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) દેવદત્તઃ પશ્ચિતઃ _____ । (અભવત્, અભવન્, અભવતોઃ)
- (2) અઘે રવિવાસરઃ તર્હિ _____ મંગલવાસરઃ । (શ્ચ, પરશ્ચ, હ્ય)
- (3) વયં જનસેવાં _____ । (કરિષ્યતિ, કરિષ્યામઃ, કરિષ્યન્તિ)
- (4) હ્યઃ શનિવાસરઃ તર્હિ પરહ્યઃ _____ વાસરઃ । (રવિવાસરઃ, શુક્રવાસરઃ, સોમવાસરઃ)
- (5) યૂવામ્ કાર્યાણિ _____ । (કરિષ્યાસિ, કરિષ્યથઃ, કરિષ્યથ)
- (6) વૃક્ષાઃ ઉત્તુજ્ઞાઃ _____ । (આસીત્, આસન્, આસીઃ)
- (7) અહં કાવ્યં _____ । (અકરવમ્, અકુર્મ, અકુર્વ)
- (8) પરહ્ય સોમવાસરઃ તર્હિ અઘ _____ વાસરઃ । (મંગલવાસરઃ, બુધવાસરઃ, શનિવાસરઃ)
- (9) રમેશઃ શિક્ષકઃ _____ । (ભવિષ્યામિ, ભવિષ્યતિ, ભવિષ્યસિ)
- (10) કુષિકારઃ કૃષિં _____ । (અકરોત્, અકુરુત, અકુર્વન્)

4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

- (1) ઉષ્દેવતા
- (2) ઋગ્વેદકાલીન સમાજ
- (3) યમ-યમી સૂક્તનું રસદર્શન
- (4) ઋગ્વેદનાં સૂક્તોના પ્રકાર

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો :

- (1) ઋગ્વેદમાં કુલ _____ મંડળો આવેલાં છે. (8, 9, 10)
- (2) વિષ્ણુસૂક્તનાં ઋષિ _____ છે. (વામદેવ, વસિષ્ઠ, દીર્ઘતમા)
- (3) યમ-યમી બંને વચ્ચે _____ નો સંબંધ છે. (માતા-પુત્ર, ભાઈ-બહેન, પતિ-પત્ની)
- (4) _____ ને વેદપુરુષની આંખ કહેવાય છે. (સૂર્ય, ચંદ્ર, આકાશ)
- (5) ઐતરેય ઉપનિષદ _____ નું છે. (ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ)

- (6) अनुष्टुप छंदमां _____ अक्षरो ढोय छे. (24, 28, 32)
(7) जुगारीना पासानुं नाम _____ छे. (विदारक, विभिदक, विराजक)
(8) 'वेद' शब्दनो पर्याय _____ छे. (स्मृति, श्रुति, शास्त्र)

(अ) योग्य जोडकां जोडो :

6

(1) विष्णु	(1) उषसः
(2) पुरुषसूक्तम्	(2) कुशिकस्य सनुः
(3) दिवःदुहितरः	(3) अक्षसूक्तम्
(4) विश्वामित्रः	(4) सहस्रशीर्षा
(5) केवलाद्यो भवति केवलादी	(5) उरुगाय
(6) अन्ये जायां परि मृशन्त्यस्य	(6) भिक्षुसूक्तम्

NA-013041

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00C303 : Gujarati - 3

Madhyakalin Gujarati Sahityano Itihas Bhag-I

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. ૧૪
અથવા
૧ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યને ઘડનારા સામાજિક, રાજકીય, ધાર્મિક પરિબલો જણાવો.
- ૨ નરસિંહ પૂર્વેના જૈન અને જૈનેતર સાહિત્યનો ટૂંકમાં પરિચય કરાવો. ૧૪
અથવા
૨ કોઈપણ બે કૃતિઓનો વિવેચનાત્મક પરિચય કરાવો.
૧. ભરતેશ્વર-બાહુબલિ રાસ
૨. વસંતવિલાસ
૩. કાન્હડદે પ્રબંધ
- ૩ નીચે આપેલા સર્જકોમાંથી કોઈ એક સર્જકની સાહિત્ય સેવાનો પરિચય કરાવો. ૧૪
૧. નરસિંહ મહેતા
૨. મીરાંબાઈ
૩. ભાલણ
- ૪ કોઈ પણ બે વિશે લખો. ૧૪
૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગદ્ય
૨. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં સ્ત્રીકવચિત્રીઓનું પ્રદાન.
૩. ક્ષાગ્ર સાહિત્યસ્વરૂપની વિકાસરેખા આલેખો.

NA-013041]

1

[Contd...

પ સાચો વિકલ્પ શોધી જવાબ લખો.

૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના કેન્દ્રમાં મુખ્યત્વે શેનું આલેખન થયું છે ?
૧. ધર્મ
૨. પ્રણય
૩. પ્રકૃતિ
૪. માનવ
૨. "હંસાઉલી"નાં રચયિતાનું નામ જણાવો.
૧. રાજશેખર
૨. અસાઈત
૩. પદ્મનાભ
૪. હેમચંદ્રાચાર્ય
૩. નરસિંહ પૂર્વે ગુજરાતી ભાષા કોણે પ્રચલિત કરી હતી ?
૧. વૈષ્ણવ સંતોએ
૨. શૈવ સાધુઓએ
૩. જૈન સૂરિઓએ
૪. સ્વામિનારાયણ સાધુઓએ
૪. મીરાંબાઈના પતિનું નામ .....હતું.
૧. રાજા ભોજ
૨. સંગ્રામસિંહ
૩. જયદેવ
૪. વિક્રમાદિત્ય
૫. 'ફાગુ' કઈ ઋતુમાં ગાવાનો કાવ્ય પ્રકાર છે ?
૧. ગ્રીષ્મ
૨. વસંત
૩. વર્ષા
૪. પાનખર
૬. 'વસંતવિલાસ'.....કવિની કૃતિ છે.
૧. જયશેખર
૨. અજ્ઞાત
૩. જમ્બુસ્વામી
૪. પદ્મનાભ
૭. 'સંદેશક રાસક' કૃતિના લેખકનું નામ ઓળખાવો.
૧. નરસિંહ મહેતા
૨. અબ્દુલ રહેમાન
૩. હેમચંદ્રાચાર્ય
૪. પદ્મનાભ
૮. નરસિંહ મહેતા ગુજરાતી સાહિત્યમાં શાને માટે વધારે જાણીતા છે ?
૧. ગરબા
૨. પ્રભાતિયાં
૩. પ્રાર્થના
૪. ગીત

૯. 'પાપ તારું પ્રકાશ જાડેજા ધરમ તારો સંભાર રે' આ પંક્તિ કઈ કવયિત્રીની છે ?
૧. ગવરીબાઈ	૨. પાનબાઈ
૩. સતી તોરલ	૪. ગંગાસતી
૧૦. સંસ્કૃત ભાષામાં ફાગુ માટે કયો શબ્દ પ્રયોજવામાં આવ્યો છે ?
૧. ફાગુ	૨. ફલ્ગુ
૩. ફાગ	૪. ફગુઆ
૧૧. 'ઘડપણ કોણે મોકલ્યું' રચનાના કર્તાનું નામ શું છે ?
૧. ભાલણ	૨. નરસિંહ મહેતા
૩. શામળ	૪. મીરાંબાઈ
૧૨. ભાલણનું મૂળ વતન ..... હતું.
૧. મહેસાણા	૨. પાટણ
૩. અમદાવાદ	૪. ઇડર
૧૩. ગુજરાતી ભાષાનો આદિકવિ કોણ ?
૧. મીરાંબાઈ	૨. નાકર
૩. નરસિંહ મહેતા	૪. ભાલણ
૧૪. આખ્યાનના પિતા કોને ગણવામાં આવે છે ?
૧. નાકર	૨. માંડણ
૩. ભાલણ	૪. નરસિંહ મહેતા

NA-013044

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00C303 : Hindi - 3

(Hindi Sahitya ka Itihas - Aadikal Aur Nirgun Bhaktikal)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 आदिकाल की परिस्थितियों को सविस्तर समझाइए। 14
अथवा
- 1 आदिकाल की प्रमुख काव्यगत विशेषताओं पर प्रकाश डालिए। 14
- 2 भक्तिकाल की परिस्थितियों को सविस्तर समझाइए। 14
अथवा
- 2 निर्गुण भक्ति का स्वरूप स्पष्ट करके निर्गुण भक्ति की विशेषताएं सविस्तर लिखिए। 14
- 3 संत काव्य की विशेषताएं सविस्तर लिखिए। 14
अथवा
- 3 प्रेमाश्रयी शाखा की विशेषताएं सविस्तर लिखिए। 14
- 4 टिप्पणी लिखिए। 14
(1) आदिकालीन लौकिक साहित्य।
अथवा
कवि कबीरदास।
(2) मलिक मुहम्मद जायसी।
अथवा
मधुमालती।

NA-013044]

1

[Contd...

- 5 सूचनानुसार कीजिए।
- (अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए।
- (1) आ. शुक्ल ने आदिकाल का समय _____ बताया है।
(सं. 1050 से 1375, सन. 1500, सन. 1700)
- (2) आदिकाल के समय एक और _____ धर्म का भारत में आगमन हुआ।
(इस्लाम, जैन, बौद्ध)
- (3) वीसलदेव रासो _____ की रचना है।
(नरपति नाल्ह, नरेश खुमान, विजयसेन)
- (4) गोरखनाथ ने _____ संप्रदाय की स्थापना की है।
(नाथ संप्रदाय, वल्लभ संप्रदाय)
- (5) _____ कृति में वसंत ऋतु का स्त्रियों पर पड़े प्रभाव का चित्रण है।
(सारावली, अखरावट, वसंत विलास)
- (6) चंदनबाला रास _____ साहित्य की कृति है।
(सिद्ध, नाथ, जैन)
- (7) मृगावती _____ की रचना है।
(रैदास, कुतुबन, तुलसी)
- (8) डोलामारु लोककथा की नायिका का नाम _____ है।
(नागमती, मारवाणी, पद्मावती)
- (9) प्रेमाश्रयी शाखा के प्रमुख कवि _____ है।
(कबीर, तुलसी, जायसी)
- (10) कृष्णभक्त कवि _____ है।
(सूरदास, तुलसीदास, कबीर)

(ब) सही जोड़ मिलाइए:

(1) आदिकाल	(1) शबरपा
(2) जायसी	(2) चारणकाल
(3) सिद्ध साहित्य	(3) रामानंद
(4) कबीरदास	(4) अखरावट

NA-013059-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00C303 : Sociology - 3

(Sociologists of India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- 1 ધૂર્યનો જીવન પરિચય આપી તેમનું સમાજશાસ્ત્રમાં પ્રદાન વિશે લખો. 14
અથવા
જ્ઞાતિના લક્ષણો વિશે વિગતે લખો.
- 2 પ્રભાવી જ્ઞાતિનો ખ્યાલ વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
સંસ્કૃતિકરણનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો લખો.
- 3 આઈ.પી.દેસાઈનો સંયુક્ત કુટુંબ અંગેનો અભ્યાસ સમજાવો. 14
અથવા
પછાતપણાના માપદંડો અંગે વિગતે નોંધ લખો.
- 4 રાધાકમલ મુકરજીનો જીવન પરિચય આપી, અભ્યાસ પદ્ધતિ વિશે લખો. 14
અથવા
સામાજિક પર્યાવરણશાસ્ત્ર અંગેનાં આર. કે. મુકરજીના વિચારો લખો.

NA-013059-G |

1

| Contd...

- 5 (a) ખરા-ખોટા લખો :
- (1) પદ્ધતિશાસ્ત્ર બાબતમાં ધૂર્યે ઉદાર વલણ ધરાવતા હતાં.
  - (2) જ્ઞાતિવાદ જ્ઞાતિ ભક્તિની ભાવના છે.
  - (3) શ્રીનિવાસે સ્નાતક કક્ષાનું શિક્ષણ વડોદરામાં મેળવ્યું.
  - (4) વર્ણ વ્યવસ્થામાં જન્મ દરજ્જાનું નિર્ણાયક પરિબલ છે.
  - (5) ઈચ્છિત સમાજ અંગેનો ખ્યાલ આઈ.પી. દેસાઈએ આપ્યો.
  - (6) આઈ.પી.દેસાઈના મતે પદ્ધતપણાનું એકમ બિનસાંપ્રદાયિક હોવું જોઈએ.
  - (7) ધૂર્યેએ કલકત્તાની સુંપડપટ્ટીમાં પ્રૌઢશાલા શરૂ કરી.

- 5 (b) જોડકાં જોડો :

A	B
(1) વેડછી આંદોલન	(a) 1911
(2) 'પદ્ધતપણાનો માપદંડ'-એક ચર્ચા	(b) 1893
(3) જ્ઞાતિ, વર્ગ અને વ્યવસાય	(c) રામપુરા વિલેજ
(4) લખનૌ યુનિવર્સિટી	(d) આઈ.પી.દેસાઈ
(5) આઈ.પી. દેસાઈ	(e) સેન્ટર ફોર સોશયલ સ્ટડીઝ
(6) જી.એસ.ધૂર્યે	(f) જી.એસ.ધૂર્યે
(7) એમ.એન. નિવાસ	(g) આર.કે. મુકરજી

NA-013002

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00E301 : Sanskrit - I

(Gangalaheri)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નોના સરખા ગુણ છે.

પ્ર. ૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : (૦૪)

(૧) સમૃદ્ધં સૌભાગ્યં સકલવસુધાયાઃ કિમપિ તન -

મહેશ્વર્ય લીલાજનિતજગતઃ ખણ્ડપરશો ।

શ્રુતિનાં સર્વસ્વં સુકૃતમય મૂર્ત સુમનસાં

સુધાસૌન્દર્ય તે સલિલમશિવં નઃ શમયતુ ॥

(૨) સ્વભાવસ્વચ્છાનાં સહજ શિશિરાણમયમયા

મયાસ્તે માતર્જયતિ મહિમા કોઢપિ જગતિ ।

મુદા યં ગાયન્તિ ધૂતલમનવધધયુતિભૂતઃ

સમાસાધાધાપિ સ્ફુટપુલકસૌંદાઃ સગરજાઃ ॥

પ્ર. ૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો :

(૧૦)

(૧) ગંગાજળની સ્તુતિ અને તેનો મહિમા

(૨) જગન્નાથની આત્મપ્રશસ્તિ

(૩) ગંગા નાગસ્મરણનું મહત્વ

(૪) સ્વચ્છ અને કુદરતી ગંગાજળની મહત્તા

NA-013002]

1

[Contd...

प्र. २ (अ) नीचेनाभांघी कोरु पक्ष अक श्लोकनो अनुवाद करो :

(१) नगेभ्यो यान्तिनां कथय तटिनीनां कतमया
पुराणम संहर्तुः सुरघनि कपदौडधिरूहे ।
कया वा श्रीभर्तुः पदकमलमक्षालि सलिलैः -
स्तुलालेशो यस्या तव जननि दियेत कपिभिः ॥

(२) विमानैः स्वच्छन्द सुरपुरमयन्ते सुकृतिनः
पतन्ति द्राक पापा जननि नरकान्तः परवशाः ।
विमागौडयं तस्मिन्नशुभमयमूर्ता जनपदे
न यत्र त्वं लीलादलितमनुजाशेषकलुषा ॥

प्र. २ (ब) नीचेनाभांघी कोरु पक्ष अे टूंकनोधे लपो :

- (१) गंगा मैथानी भाणभावे स्तुति करतां जगन्नाथ
- (२) जगन्नाथनी दीनता अने गंगानी श्रेष्ठता
- (३) गंगा किनारानी माटीनुं महत्व
- (४) मातृप्रेम अने मातृभक्तिनी अंभना.

प्र. ३ (अ) नीचेनाभांघी कोरु पक्ष अेक श्लोकनो अनुवाद करो :

(१) ललाटे या लौकेरिह खलु सलिलां तिलफिता
तमो हन्तुं ध्यते तरुणतरमार्तण्डतुलनाम ।
वीलमपंती सध्यो विधिलिखित दुर्वर्णसरणिं
त्वदिया सा मृतस्ना मम हरतु कृत्सनामपि शुचम ॥

(२) मंत्रैमीलितमौषधैर्मकुलितं त्रस्तं सुरणां गलैः
अस्त्रसां सान्द्रसुधारसविदलितं गारुत्मतैर्गावभिः ।
वीचिक्षालितकालियाहितपदे स्वलोककल्लोलिनी
त्वं तापं तिरयाधुना मम भवज्वालावलीआत्मनः ॥

પ્ર. ૩ (બ) યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

(૧૦)

- (૧) મુનયઃ ભોજનાર્થે ફલ્લાની _____ । (આનયતિ, આનયસિ, આન યન્તિ)
- (૨) યુષ્મદ્ સર્વનામનું પંચમી એકવચન _____ છે. (ત્વત, યુષ્મદ, તુમ્હયમ)
- (૩) બાલા નું પંચમી એકવચન _____ છે. (બાલા, બાલ્યાઃ, બાલામ)
- (૪) વિપઃ ભોજનાન્તં _____ શ્લોક વદન્તિ । (પ્રાક, બહિઃ, કૃત)
- (૫) ત્વં કુતઃ _____ । (આગચ્છસિ, આગચ્છન્તિ, આગચ્છતઃ)
- (૬) _____ બહિઃ ઊધયાનં । (ગ્રામમ્, ગ્રામાત્, ગ્રામેણ)
- (૭) અહં _____ આગચ્છામિ । (નગરં, નગરાત, નગરે)
- (૮) યુવામ પાઠશાલાયાઃ _____ । (આગચ્છતિ, આગચ્છત, આગચ્છયઃ)
- (૯) રામનું પંચમી એકવચનનું રૂપ _____ (રામેણ, રામાય, રામાત્)
- (૧૦) અસ્મદ્ સર્વનામનું પંચમી એકવચનનું રૂપ _____ (મયા, મયિ, મત્)

પ્ર. ૪ ગંગાલહરીના આધારે પંડિત જગન્નાથની કાવ્યશૈલીની ચર્ચા કરો.

(૧૪)

અથવા

પ્ર. ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો :

(૧૪)

- (૧) પંડિત જગન્નાથના લહરી કાવ્યો (૨) ભક્ત કવિ તરીકે જગન્નાથ
- (૩) જગન્નાથની વિધ્વતા (૪) સ્તોત્રકાવ્ય તરીકે ગંગાલહરી

પ્ર. ૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

(૦૯)

- (૧) ગંગાલહરીને બીજા ..... નામથી ઓળખવામાં આવે છે. (પીયુષલહેરી , લક્ષ્મીલહેરી, વિષ્ણુલહેરી)
- (૨) પુરાણકથા અનુસાર ગંગાની ઉત્પત્તિ ..... ના ચરણકમળમાંથી થઈ હોવાનું મનાય છે. (બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ)
- (૩) શન્તનું રાજાની પત્નીનું નામ ..... હતું. (ગંગા, રેવતી, રોહિણી)
- (૪) ગંગા ..... ઉપર બિરાજમાન છે. (શ્વેતમગર, સિંહ, વાઘ)
- (૫) જગન્નાથની પત્નીનું નામ ..... હતું. (ભામિનિ, યામિનિ, કામિનિ)
- (૬) જગન્નાથે ..... દેવીની આરાધના કરી. (કાલી, ત્રિપુરાસુંદરી, વિધ્વાસિની)
- (૭) જગન્નાથના પિતાનું નામ ..... હતું. (પેરુ ભદ્ર, બ્રહ્મભદ્ર, વિશ્વેશ્વર)
- (૮) ભામિનિ વિલાસમાં ..... વિભાગે છે. (છ, ત્રણ, ચાર)
- (૯) ગંગાને પૃથ્વી પર લાવનાર ..... હતાં. (ભગીરથ, દશરથ, શન્તનુ)

(બ) જોડાં જોડો :

અ	બ
વિષ્ણુલહરી	સૂર્ય
લક્ષ્મીલહરી	કરુણાલહરી
નાર્તનંડ	અમૃતસાગર
ગિરિમુવઃ	પાર્વતી
સુધાસિન્ધુ	શિખરિણી

NA-013006

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00E305 : Gujarati - I

(Sahitya Swarupno Abhyas - Tunki Varta)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ટૂંકી વાર્તાની વિભાવના આપી તેના સ્વરૂપ લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- 1 ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તાના ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. 14
- 2 ટૂંકી વાર્તાના લક્ષણોને ધ્યાનમાં રાખી 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની સમાવિષ્ટ વાર્તાઓનું 14
સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો.
- અથવા
- 2 'પોસ્ટ ઓફિસ', 'રૂપ' અથવા 'ઘીંગડું'માંથી કોઈપણ બે વાર્તાની સમીક્ષા કરો. 14
- 3 કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (1) 'માજાવેલાનું મૃત્યુ'માં દલિત વર્ગના માનવીની જીવનશૈલી
(2) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓમાં ગ્રામીણ પરિવેશ
(3) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓમાં વિષય વૈવિધ્ય
(4) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓમાં સામાજિક વાસ્તવ
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
- (1) 'લોહીનું ટીપું' શીર્ષકની યથાર્થતા
(2) 'લોહીની સગાઈ'નો ધ્વનિ
(3) 'છેલ્લું છાણું' વાર્તાનો આરંભ અને અંત
(4) 'ન કૌંસમાં ન કૌંસ બહાર'માં નારીચેતના

NA-013006]

1

[Contd...

- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :
- (1) 'ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ'ના સંપાદક કોણ છે?
- (1) ચિનુ મોદી - મનહર મોદી
 (2) સતીષ વ્યાસ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ
 (3) બાબુ દાવલપુરા - ઉત્પલ પટેલ
 (4) વિનાયક રાવલ - યશોધર રાવલ
- (2) રઘનાથ ભટ્ટનું પાત્ર કઈ વાર્તાનું છે?

- (1) રૂપ
 (2) ધીંગડું
 (3) પોસ્ટ ઓફિસ
 (4) ન કૌંસમાં ન કૌંસ બહાર
- (3) સંતી અને ગોવાનું પાત્ર _____ વાર્તામાં આવે છે.

- (1) ધીંગડું
 (2) રૂપ
 (3) વાની મારી કોયલ
 (4) પોસ્ટ ઓફિસ
- (4) ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ વાર્તા 'ગોવાલણી' છે. સાગું કે ખોટું.
- (5) અમરતકાકી અને મંગુ કઈ વાર્તાના પાત્રો છે?

- (1) લોહીની સગાઈ
 (2) લોહીનું ટીપું
 (3) ડમરી
 (4) છેલ્લું છાણું
- (6) 'હાલિમા' કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે?

- (1) લોહીનું ટીપું
 (2) લોહીની સગાઈ
 (3) રૂપ
 (4) મુકુંદરાય
- (7) 'છેલ્લું છાણું' વાર્તાના સર્જક કોણ છે?

- (1) સુન્દરમ્
 (2) ઉમાશંકર જોશી
 (3) દ્વિરેક
 (4) ધૂમકેતુ
- (8) રા. વિ. પાઠકે કયા ઉપનામથી વાર્તાનું સર્જન કર્યું?

- (1) દ્વિરેક
 (2) વિરેક
 (3) ત્રિરેક
 (4) નરેક
- (9) પ્રસ્તુત સંપાદનમાં પન્નાલાલની કઈ વાર્તા સમાવવામાં આવી છે?

- (1) વાત્રકને કાંઠે
 (2) સુખદુઃખના સાથી
 (3) સાચા શમણાં
 (4) સાચી ગાઝિયાણીનું કાપડું

- (10) 'મરિયમ' પોસ્ટ ઓફિસ વાર્તાનું સૂચિત પાત્ર છે. સાચું કે ખોટું.
- (11) સંતી ઝેર પીને આત્મહત્યા કરે છે. સાચું કે ખોટું.
- (12) બેચર ધર્મશાળામાં હાલિમાની લાજ લૂંટે છે. સાચું કે ખોટું.
- (13) 'ન કૌંસમાં ન કૌંસ બહાર'ની નાયિકા સૂચિના પ્રિયતમનું નામ જણાવો.
- (1) મહેશ (2) સુરેશ
(3) રમેશ (4) નરેશ
- (14) 'ને કાકા જોયું તમે? મમ્મી કેટલી બધી સુંદર લાગે છે નહિ?' કઈ વાર્તાનું વિધાન છે?
- (1) મુકુન્દરાય (2) રૂપ
(3) ધીંગલું (4) ડમરી
-

NA-013009

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00E308 : Hindi - 2

(Hindi Naatak Aur Ekanki)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 उपेन्द्रनाथ अशक के व्यक्तित्व और कृतित्व पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 1 'अंजोदीदी' नाटक की कथावस्तु लिखते हुए, उसके उद्देश्य पर प्रकाश डालिए। 14
- 2 एकांकी के तत्वों के आधार पर 'आवाज का नीलाम' एकांकी की समीक्षा कीजिए। 14
अथवा
- 2 'वे नाक से बोलते हैं' एकांकी का कथावस्तु लिखकर उद्देश्य स्पष्ट कीजिए। 14
- 3 टिप्पणी लिखिए: 14
(अ) अंजोदीदी नाटक की प्रासंगिकता।
अथवा
इन्द्रनारायण का चरित्रांकन।
(ब) 'बाहर का आदमी' एकांकी की कथावस्तु।
अथवा
'प्यालियाँ टूटती हैं' एकांकी की माधुरी।
- 4 ससंदर्भ व्याख्या कीजिए: 14
(क) 'मंदिर में जैसे पूजा का समय बाँधा होता है और पूजारी चुक जाय तो दिन भर उसके मन में खटक रहती है कि उससे अपराध बन आया है, इसी तरह मुझे भी लगा कि समय पर नास्ता मेज पर न आया तो भारी अपराध हो जायेगा।'
अथवा
'प्रेम अर्थ आदि से परे चारित्रिक मनोवृत्तियाँ, ग्रंथियाँ और विलक्षणताएँ भी हैं जो आकस्मिक परिस्थितियों के अभाव में भी जीवन को प्रभावित करके तोड़ती और बनाती रहती हैं।'

NA-013009]

1

[Contd...

(ख) 'मैं क्या पहचानती। लेकिन पिताजी ने भी नहीं पहचाना। मैं उन लोगों के लिए मर गया हूँ। मैं घर से बाहर निकाल दिया गया। प्रेत समझ लिया गया।'
अथवा

'अब तो बस उन दिनों की बातें ही बातें हैं। अब न हाथ-पैर चलते हैं और न आँखों से ठीक सूझता है। आग में कभी हाथ-जला लेता हूँ, कभी चाकू से ऊँगली काट लेता हूँ।'

5 सूचनानुसार कीजिए।

(अ) वाक्य लिखकर सही के सामने (✓) और गलत के सामने (×) का निशान लगाइए।

- (1) अंजोदीदी दो अंको का नाटक है।
- (2) अंजोदीदी उपेन्द्रनाथ अशक का प्रथम नाटक है।
- (3) नीरज स्वयं कवि बनना चाहता है।
- (4) 'बाहर का आदमी' एकांकी में डाकू एक अमीर व्यापारी की पुत्री का अपहरण करता है।
- (5) धर्मवीर भारती ने धर्मयुग साप्ताहिक का संपादन किया।
- (6) शुक्ला दीवानचंद की लड़की थी।
- (7) 'वे नाक से बोलते हैं' एकांकी के लेखक सुरेन्द्र वर्मा है।

(ब) रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए:

- (1) मोहन राकेश की मातृभाषा _____ थी। (उर्दू, हिन्दी, पंजाबी)
- (2) वक्त की पाबंदी _____ की पहली निशानी है। (सुन्दरता, सभ्यता, बर्बरता)
- (3) अंजो के कठोर दमन की मूर्त ट्रेजेडी _____ है। (ईन्द्रनारायण, श्रीपद, नीलम)
- (4) 'अंजोदीदी' नाटक का दूसरा अंक _____ वर्षों के बाद लिखा गया। (सात, नौ, दस)
- (5) _____ उपेन्द्रनाथ अशक का नाटक है। (चंद्रगुप्त, उड़ान, रातरानी)
- (6) कल्की के पिता का नाम _____ है। (जगुसिंह, निर्भवसिंह, बलिसिंह)
- (7) दिवाकर की पत्नी के लिए अस्पताल में _____ रुपयों की जरूरत थी। (150, 155, 164)

NA-013016-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00E315 : Sociology-1

(Social Problems of Contemporary India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સામાજિક સમસ્યાનો અર્થ આપી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 1 સામાજિક સમસ્યાના પ્રકારો જણાવો. 14
- 2 સામાજિક સમસ્યાના અભ્યાસ અંગેનો સામાજિક રોગની દાનલક્ષી અભિગમ સમજાવો. 14
અથવા
- 2 સામાજિક સમસ્યાના અભ્યાસ અંગેનો સામાજિક વિચલન અભિગમ સમજાવો. 14
- 3 નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યાનો અર્થ જણાવી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14
અથવા
- 3 નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યાના કારણોની ચર્ચા કરો. 14
- 4 એઈડ્સની સમસ્યાનો અર્થ આપી તેના સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 4 એઈડ્સની સમસ્યાના કારણો સમજાવો. 14

NA-013016-G |

1

| Contd...

5 નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો :

(અ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) સામાજિક સમસ્યાની પરિસ્થિતિએ સમાજની _____ બાબત છે. (સ્થિતિલક્ષી, વસ્તુલક્ષી, આત્મલક્ષી)
- (2) સામાજિક જટિલતાઓમાં વધારો થતાં સામાજિક સમસ્યાઓ વધુ _____ બની છે. (તીવ્ર, મંદ, સ્થિર)
- (3) હર્બટ સ્પેન્સરે સમાજને _____ સાથે સરખાવ્યો છે. (પ્રકૃતિ, દેહ, આત્મા)
- (4) નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યા _____ સાથે સંબંધિત સમસ્યા છે. (સૃષ્ટિ, પર્યાવરણ, સમાજ)
- (5) વ્યસનીને _____ સારવારથી વ્યસન મુક્ત કરી શકાય છે. (તબીબી, દોરાધાગા, મંત્ર-તંત્ર)
- (6) એઈડ્સને _____ દ્વારા ફેલાતો રોકી શકાય છે. (સારવાર, સામાજિક અંતર, જાગૃતિ)
- (7) ભારતમાં એઈડ્સની વ્યાપકતા મુખ્યત્વે સામાજિક _____ અને તેનું પરિણામ છે. (પરિવર્તન, વિચલન, વિઘટન)

(બ) જોડકાં જોડો :

અ	બ
(1) સરહદી ઝઘડાઓ	(1) એઈડ્સ નિયંત્રણ
(2) પ્રગટ સામાજિક સમસ્યા	(2) એચ.આઈ.વી./એઈડ્સ
(3) સામાજિક સમસ્યા	(3) નશીલા દ્રવ્યોનું વ્યસન
(4) એ.આર.ટી. સેન્ટર	(4) જૂથો વચ્ચેનો સંપર્ક અને કો
(5) બ્લડ ટ્રાન્સફ્યુઝન	(5) રાજકીય રચના
(6) સામાજિક વિઘટન	(6) રોબર્ટ મર્ટન
(7) મૂલ્ય સંઘર્ષ	(7) અનિચ્છનીય પરિસ્થિતિ

NA-013004

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

December - 2023

BA00E303 : Sanskrit - 3

Kavyaprakash

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) પ્રશ્નપત્રનો પ્રશ્ન ક્રમાંક ઉત્તરવહીમાં લખવો.
(૩) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

૧ (અ) કોઈ પણ બે સંદર્ભ સમજાવો. (૦૪)

૧. ગ્રન્થારમ્ભે વિઘ્નવિધાતાય સમુચિતેષ્ટદેવતાં ગ્રન્થકૃત્ પરામૃશતિ ।

૨. આદિત્યાદેર્મયૂરાદીનાભિવાનર્થનિવારણમ્ ।

૩. રામાદિવત્ ચર્તિતવ્યં ન રાવણાદિવત્ ।

૪. ત્રયઃ સમુદિતા ન તુ વ્યસ્તાસ્તસ્ય કાવ્યસ્યોદ્ભવે નિર્માણે સમુલ્લાસે ચ હેતુઃ, ન તુ હેતવઃ ।

૧ (બ) કવયઃ સૃષ્ટિઃ બ્રહ્મણઃ સૃષ્ટિઃ ચ । (૧૦)

અથવા

(બ) કાવ્યસ્ય હેતુઃ ।

૨ (અ) કોઈ પણ એક સંદર્ભ સાનુવાદ સમજાવો. (૦૪)

૧. ઇદમુત્તમમતિશયિનિ વ્યંગ્યે વાચ્યાદ ધ્વનિર્બુધૈઃ કથિતઃ ।

૨. અત્ર સ્ફુટો ન કશ્ચિદ્ અલંકારઃ રસસ્ય હિ પ્રાધાન્યાન્નાલંકારતા ।

૨ (બ) કોઈ પણ બે અલંકાર લક્ષણ અને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. (૧૦)

૧. રૂપક । ૩. અપહનુત્તિઃ ।

૨. શ્લેષઃ । ૪. સમાસોક્તિઃ ।

NA-013004]

1

[Contd...

३ (अ) कोष्ठ पाठ्ये अलंकारना लक्षणानि अने उदाहरण सहित समन्वयो. (०४)

१. इव सूर्यप्रभवो वंशः इव चाल्पविषया मतिः ।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ॥

२. लिम्पतीव तमोङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नमः ।
असत्पुरुषसेवेव दृष्टिर्विफलतां गता ॥

३ (ब) कौंस मांधी योज्य विकल्प परसंद करी भाषी ज्ञ्या पूरो. (१०)

(१) आवाम् श्लोकगानं ..... । (कुर्वः, करोमि, कुर्मः)

(२) अहम् आशावान् ..... । (भवामि, भवावः भवामः)

(३) ..... उपरि चटका वसति । (वृक्षाः, वृक्षस्य, वृक्षम्)

(४) ..... अधः तिमिरं अस्ति । (दीपयोः दीपानाम्, दीपस्य)

(५) मयूराः नर्तनं ..... । (करोति, कुर्वन्ति, कुर्मः)

(६) त्वम् कुशलं ..... । (भवसि, भवति, भवथः)

(७) मोहनः श्यामः ..... । (सन्ति, स्मः अस्ति)

(८) ..... पुरतः नदी वहति । (नगराय, नगरात्, नगरस्य)

(९) यूयं किम् ..... ? (करोमि, करोति, कुरुथ)

(१०) ..... गृहे विविधाः ग्रन्थाः सन्ति । (अस्माकम्, वयं, तौ)

४ : आचार्य भम्भटना जवन, समय अने कवन पर विस्तृत नोध लखो. (१४)

अथवा

४ : काव्यशास्त्रना सम्प्रदायोनो परिचय आपो.

૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરી.

(૦૮)

- (૧) મમ્મટના પિતાનું નામ ..... છે. (જીપટ, કેપટ, ઉપટ)
(૨) કાવ્યપ્રકાશના ..... ઉલ્લાસ છે. (૮, ૯, ૧૦)
(૩) કવિની સૃષ્ટિમાં ..... રસ છે. (નવ, દસ, અગિયાર)
(૪) મમ્મટના મતે કાવ્યના પ્રયોજનો ..... છે. (સાત, છ, આઠ)
(૫) મમ્મટના મતે કાવ્યના ..... પ્રકાર છે. (ત્રણ, ચાર, પાંચ)
(૬) ધ્વનિ સંપ્રદાયના સ્થાપક ..... છે. (ભામહ, આનંદવર્ધન, વામન)
(૭) ઉત્પ્રેક્ષા અલંકારમાં ..... મહત્વની છે. (નિગરણ, અભેદ, સંભાવના)
(૮) ..... દક્ષિણતઃ મમ ગૃહમ્ અસ્તિ । (ઉપવનમ્, ઉપવનસ્ય, ઉપવને)

૫ (બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

(૦૬)

(અ)	(બ)
(૧) સરસ્વતી	(A) શબ્દચિત્ર
(૨) બ્રહ્માસૃષ્ટિ	(B) ભારતી
(૩) મધ્યમકાવ્ય	(C) ષડ્ઝસા
(૪) કાલિદાસ	(D) ગુણીભૂતવ્યંગ્ય કાવ્ય
(૫) ભરત	(E) યશપ્રાપ્તિ
(૬) અવરકાવ્ય	(F) નાટ્યશાસ્ત્ર

NA-013007

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00E306 : Gujarati - 2

(Granthkaarno Abhyas)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.
(2) પ્રશ્નની સામે ગુણભાર દર્શાવેલ છે.

- 1 વિનાયક રાવલ સંપાદિત 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 1 'ચિનુ મોદીના ઉત્તમ કાવ્યો'ના આધારે ચિનુ મોદીને ગીતકવિ તરીકે મૂલવો. 14
- 2 'ચિનુ મોદીના પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ'માં પુરાકથા આધારિત એકાંકીઓની સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
- 2 'ચિનુ મોદીના પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ'ના આધારે ચિનુ મોદીને એકાંકીકાર તરીકે મૂલવો. 14
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
(1) 'સૈયર' કાવ્યની સમીક્ષા
(2) ચિનુ મોદીની ગઝલો
(3) 'નથી દ્વારિકા' કાવ્યનો આસ્વાદ
(4) 'સોળ વરસની' ગીતકાવ્યની સમીક્ષા
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
(1) 'ચિનુ મોદીના પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ'માં અભિનયક્ષમતા
(2) 'રાજા મિડાસ'ની સમીક્ષા
(3) 'હાજરાહજૂર' એકાંકીનો આસ્વાદ
(4) 'ચિનુ મોદીના પ્રતિનિધિ એકાંકીઓ'માં સંવાદનું તત્વ

NA-013007]

1

[Contd...

5 માગ્યા પ્રમાણે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) ચિનુ મોદી કયા ઉપનામથી સર્જન કર્યું છે?
(અ) આદાબ (બ) પુનર્વસુ
(ક) ઈર્શાદ (ડ) જલન
- (2) 'ચિનુ મોદી નવશિખ આધુનિક કવિ' છે - આ વિધાન કોનું છે?
(અ) રમેશ ત્રિવેદી (બ) રમેશ દવે
(ક) નિરંજન ભગત (ડ) રઘુવીર ચૌધરી
- (3) ચિનુ મોદીનો જન્મ કઈ તારીખે થયો હતો?
(અ) 30-7-1939 (બ) 30-9-1939
(ક) 30-8-1939 (ડ) 30-3-1939
- (4) ચિનુ મોદીના માતા-પિતાના નામ જણાવો.
(અ) શાશીકાન્તા - રમણલાલ (બ) શશીકલા - ચિમનલાલ
(ક) શશીકલા - ચંદ્રેશલાલ (ડ) શશીકાન્તા - ચંદુલાલ
- (5) ચિનુ મોદી કયા વિષય પર પીએચ.ડી.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી?
(અ) ખંડકાવ્ય : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(બ) નિબંધ : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(ક) ગઝલ : સ્વરૂપ અને વિકાસ
(ડ) ગઝલનો કરીએ ગુલાલ
- (6) ચિનુ મોદીએ વિદ્યાવાચસ્પતિની પરીક્ષા કઈ યુનિવર્સિટીમાંથી પ્રાપ્ત કરી?
(અ) ગુજરાત યુનિવર્સિટી (બ) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
(ક) સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી (ડ) દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી
- (7) ચિનુ મોદીના પ્રથમ કાવ્યસંગ્રહનું નામ જણાવો.
(અ) વાતાયન (બ) ઊર્ણનાભ
(ક) ક્ષણોના મહેલમાં (ડ) સૈયર
- (8) ચિનુ મોદીના એક માત્ર નિબંધ સંગ્રહનું નામ જણાવો.
(અ) નટવર નાહનડો (બ) નટવર ધ નિર્દોષ
(ક) નટખટ નંદકિશોર (ડ) શૈલા મજમુદાર
- (9) 'ભસ્માસુર' એકાંકીનું કથાવસ્તુ _____ પર આધારિત છે.
(અ) પ્રસંગકથા (બ) કલ્પનકથા
(ક) પુરાકથા (ડ) એકેય નહિ
- (10) 'ડાબી મુઠ્ઠી જમણી મુઠ્ઠી' કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
(અ) નવલકથા (બ) નિબંધ
(ક) નાટક (ડ) નવલિકા

- (11) નીચેનામાંથી કયું એકાંકી નદીશૂન્ય છે?
- (અ) ડાયલના પંખી (બ) રાજા મિડાસ
(ક) ફોટોગ્રાફર (ડ) હાજરાહજૂર
- (12) ચિનુ મોદીની આત્મકથાનું નામ જણાવો.
- (અ) જલસાવતાર (બ) જલસરોવર
(ક) ભાવ-અભાવ (ડ) અંગ્રેજ
- (13) 'પિતાની પ્રથમ પુણ્યતિથિએ' કાવ્યનું સ્વરૂપ જણાવો.
- (અ) ગઝલ (બ) સોનેટ
(ક) કરુણ પ્રશસ્તિ (ડ) ગીતકાવ્ય
- (14) ચિનુ મોદીએ મધ્યકાલીન સાહિત્યની કઈ કૃતિનો અનુવાદ કર્યો છે?
- (અ) ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ (બ) વસંતવિલાસ
(ક) નંદબત્રીસી (ડ) રણયજ્ઞ
-

NA-013008

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December – 2023

BA00E307 : Hindi - 1

(Aadhunik Hindi Kavita-III)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 'नये जमाने की मुकरियाँ' कविता में भारतेन्दुजी ने तत्कालीन भारत की दुर्दशा को प्रस्तुत किया है। – इस अवतरण को स्पष्ट कीजिए। 14

अथवा

- 1 'नर हो, न निराश करो मन को' काव्य का भावार्थ लिखिए। 14
- 2 'सरोज-स्मृति' हिन्दी साहित्य का सर्वश्रेष्ठ शोकगीत है।' समझाइए। 14

अथवा

- 2 'नारी तुम केवल श्रद्धा हो' में कवि जयशंकर प्रसाद ने नारी के प्रति श्रद्धासुमन अर्पित किया है। कविता के आधार पर स्पष्ट कीजिए। 14

- 3 संक्षेप में किसी दो विषय पर लिखिए: 14

- (1) 'फूल और काँटा' कविता का सारांश
(2) 'विप्लव गायन' कविता में व्यक्त कवि के क्रान्तिकारी विचार
(3) मैं नीर भरी दुःख की बदली कविता का भावार्थ
(4) 'आ: यह धरती कितना देती है' काव्य में धरती का महत्व।

- 4 संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए: 14

- (अ) इक भाषा इक जीव इक मति सब घर के लोग।
तबै बनत है सबन सों मिटत मूढ़ता सोग॥

अथवा

NA-013008]

1

[Contd...

(अ) 'यह आज समझ तो पाई हूँ
मैं दुर्बलता में नारी हूँ।
अवयव की सुंदर कोमलता
लेकर मैं सबसे हारी हूँ।'

(ब) भर दो, प्रिय, भर दो अंतरतर
विश्ववेदना के कल जल से -
आप्लावित कर दो अभ्यंतर
भर दो, प्रिय, भर दो अंतरतर।

अथवा

(ब) विस्तृत नभ का कोई कोना
मेरा न कभी अपना होना,
परिचय इतना, इतिहास यही-
उमड़ी कल थी, मिट आज चली।

5 (अ) सही-गलत का निशान लगाइए।

- (1) सुमित्रानंदन पंत प्रकृति के सुकुमार कवि है।
- (2) 'कामायनी' निरालाजी का महाकाव्य है।
- (3) महादेवी को आधुनिक युग की मीरां नहीं कहा जाता है।
- (4) 'कर्मवीर' हरिऔधजी का काव्य है।
- (5) निराला मुक्त छन्द के प्रवर्तक है।

(ब) खाली जगह भरिए।

- (1) बालकृष्ण शर्मा का उपनाम _____ है। (निराला, नवीन, सुदर्शन)
- (2) 'अन्धेर नगरी' नाटक के लेखक _____ है। (प्रसाद, हरिऔध, भारतेन्दु)
- (3) 'कामायनी' महाकाव्य से _____ कविता ली गई है। (कर्मवीर, ताज, नारी तुम केवल श्रद्धा हो)
- (4) मैथिलीशरण गुप्त _____ थे। (राष्ट्रकवि, भक्तकवि, छायावादी कवि)
- (5) 'सरोज स्मृति' _____ की कविता है। (सुमित्रानंदन पंत, निराला, नवीन)

(क) सही जोड़ मिलाइए:

4

(अ)

- (1) भिक्षा
- (2) वे मुक्ताते फूल नहीं
- (3) ताज
- (4) कर्तव्य-पथ

(ब)

- (1) मैथिलीशरण गुप्त
- (2) सुमित्रानंदन पंत
- (3) बालकृष्ण शर्मा 'नवीन'
- (4) महादेवी वर्मा

NA-013017-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-III) Examination

December - 2023

BA00E-316 : Sociology-2

(Rural Sociology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1 ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 14

અથવા

1 ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ લખી તેનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ચર્ચો. 14

2 ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ આપી, તેના લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

2 ક્ષેત્રકાર્યનો અર્થ અને તેના લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો. 14

3 ગ્રામીણ લોકોની જીવનનિર્વાહની રીતો જણાવો. 14

અથવા

3 ભૂમિ સમસ્યાનો અર્થ અને કારણો જણાવો. 14

4 ગ્રામીણ સમાજમાં પરિવર્તનના સહાયક પરિબલો જણાવો. 14

અથવા

4 ગ્રામીણ વિકાસમાં સહકારી પ્રવૃત્તિની ભૂમિકા જણાવો. 14

NA-013017-G]

1

[Contd...

5

(અ) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો :

7

- (1) પંચાયતી રાજ એટલે લોકશાહી વિકેન્દ્રીકરણ.
- (2) ગામડું એ દૂરવર્તી જૂથ છે.
- (3) ભૂદાન ચળવળના પ્રણેતા ગાંધીજી હતા.
- (4) સહકારી પ્રવૃત્તિને લીધે ખેડૂતોની ઉત્પાદકતામાં વધારો થયો છે.
- (5) ભૂમિ સુધારણા કાનૂન 1983માં અમલમાં આવ્યો.
- (6) 2011ની વસ્તી ગણતરી મુજબ ગામડાની વસ્તી 52% છે.
- (7) આમીણ સમાજશાસ્ત્ર એ સમાજશાસ્ત્રની શાખા છે.

(બ) જોડકા જોડો :

7

A	B
(1) કૃષિ વિકાસ	(1) 1952
(2) 73મો બંધારણીય સુધારો	(2) તાલુકા પંચાયત
(3) ક્ષેત્રકાર્ય	(3) જજમાની વ્યવસ્થા
(4) ગ્રામ સમુદાય	(4) નાનો સમુદાય
(5) જ્ઞાતિ	(5) પ્રત્યક્ષ નિરીક્ષણ
(6) પંચાયતી રાજ	(6) 1993
(7) વિકાસ કાર્યક્રમો	(7) હરિયાણી ક્રાંતિ